

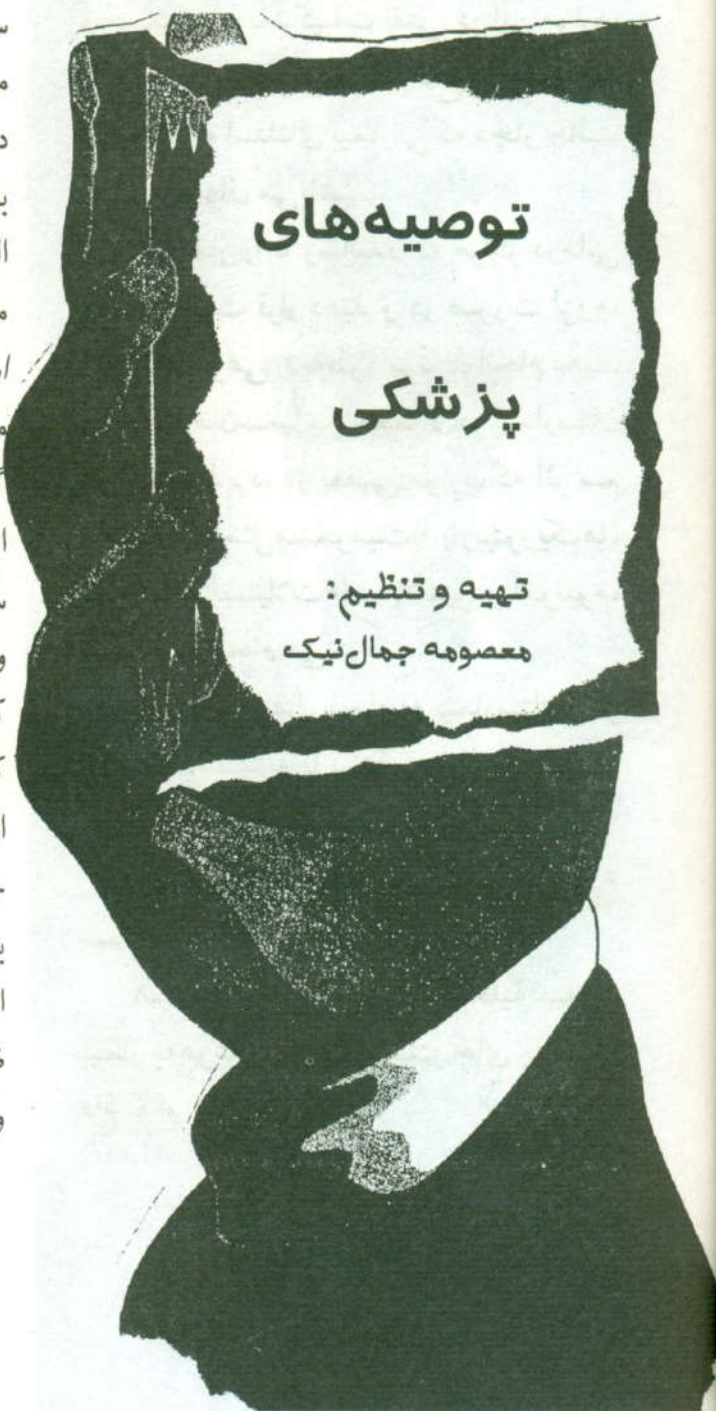
مسمومیت

برخی از مواد نظیر حشره کش‌ها، پاک‌کننده‌ها، ضد عفونی کننده‌ها، گازهای سمی، مواد رنگی، گیاهان، مواد سوختی و تعدادی از داروها را اگر به طرز صحیح مورد استفاده قرار ندهیم، به سلامتی انسانی لطمه وارد آورده، موجبات بیماری و حتی مرگ او را فراهم می‌آورند. به عبارت دیگر، چنانچه این‌گونه مواد سمی در اثر بی احتیاطی و یا به

قصد سوء، مصرف گردند و اقدام فوری و صحیح برای نجات مسموم انجام نگیرد، سم اثر تخریبی بر روی سلول‌های بدن گذارده، سبب مرگ می‌شود.

چگونگی اثر سم در بدن

به هر طریقی که سم وارد بدن گردد (از راه پوست، گوارش، استنشاق یا تزریق)، در دستگاه‌های بدن به طرز متفاوتی اختلال ایجاد می‌کند. مواد اسیدی و قلیایی ایجاد سوزش و ورم می‌نمایند و نسوج را منهدم می‌سازند، و هرچه خالص‌تر مصرف شوند، درجه سوختگی عمیق‌تر و میزان صدمه بیش‌تر خواهد بود. قرص‌های خواب‌آور و الکل اثر کندکنندگی بر روی دستگاه اعصاب مرکزی دارند، در حالی که داروهایی نظیر استرکنین، تحریک کننده شدید مراکز عصبی می‌باشند. ترکیبات دیگری مانند سیانید و گاز کربنیک (C.O.₂) مرگی شبیه خفگی ایجاد می‌کنند. بنابراین، با توجه به جذب سریع و اثرات سوء سموم در بدن، اتلاف وقت در درمان مسمومان جایز نیست و کمک کننده باید پاره‌ای از اقدامات اساسی را که منجر به نجات جان مسموم می‌گردد، انجام دهد. درخواست کمک تلفنی از مراکز حمایت مسمومان ضروری است و این کار باید پیش از رساندن مسموم به مراکز درمانی انجام پذیرد. در بیش‌تر موارد، مصرف ماده ضد سم و یا وادار ساختن مسموم به استفراغ و بیدار نگه داشتن او، کمک زیادی به درمان

می‌کند. لازم است در منزل دفترچه‌ای که اسامی کلیه داروها، مواد سمی، و پادزهر آن‌ها، و راه‌های درمانی آن‌ها را دارد، موجود باشد. علاوه بر آن، باید شماره تلفن مراکز درمانی مسمومان در دست‌رس باشد تا بتوان در صورت نیاز، در اسرع وقت، به کمک مسموم شتافت.

روش‌های عمومی برای درمان مسمومیت

بیش‌تر اوقات پیدا کردن نوع ماده‌ای که ایجاد مسمومیت کرده، مشکل است و به همین دلیل، نمی‌توان ضد سمّ مؤثری را به کار برد. جست‌وجو برای یافتن نوع سم، موجب اتلاف وقت شده، چه بسا تلف شدن بیمار را نیز به دنبال داشته باشد. به همین دلیل، با مشاهده بعضی از علائم ظاهری بیمار، باید درمان را شروع کرد:

۱- اگر در اطراف دهان و لب مسموم آثار سوختگی (در اثر مواد شیمیایی) و زخم وجود داشته باشد، به احتمال قوی، مسمومیت با سوزاننده‌ها می‌باشد و فوراً باید اثر آن‌ها را خنثی نمود. از استفراغ بیمار باید جلوگیری گردد و از مقداری آب، شیر، آب‌لیمو یا مخلوطی از آب و سرکه برای رقیق ساختن آن‌ها استفاده شود.

۲- در صورتی که بیمار با مواد غیر سوزاننده مسموم شده باشد (هیچ علامتی در اطراف دهان و لب او نباشد) فوراً باید داروهای قی‌آور به بیمار خوراند؛ مثلاً، ۶ لیوان آب صابون یا آب نمک یا ۱۵ - ۲۰

دیدار آشنا ۲-۳ / آذر و دی - بهمن و اسفند ۷۶

سی‌سی شربت اپیکا به اضافه مقداری (در حدود ۲۴۰ سی‌سی) آب. اگر بیمار استفراغ نکرد، ۲۰ دقیقه بعد، یک نوبت دیگر از مایعات مزبور به او داده شود (مقدار ضد سم باید یکباره به بیمار خورانده شود، و گرنه جرعه جرعه و به تدریج نوشاندن آن به بیمار تأثیری نخواهد داشت).

۳- تخلیه معده (شت‌وشوی معده) در مورد همه مسمومیت‌های خوراکی مؤثر است، به استثنای دو مورد: مسمومیت با سوزاننده‌ها و مسمومیت با ترکیبات نفتی. در این موارد، داروهایی به منظور تحریک دفع به بیمار داده می‌شود، به استثنای بیمارانی که دچار حالت تهوع و اسهال می‌باشند.

۴- بیمار را تا رسانیدن به مراکز درمانی تحت مراقبت قرار دهید و در صورت لزوم، تنفس مصنوعی را به‌طور مرتب، انجام دهید. ۵- درمان سمپاتیک معمولاً در بیمارستان انجام می‌پذیرد. در بعضی موارد، که اثر سم شدید است، مثل مسمومیت با باربیتوریک‌ها، کلراید، سالیسیلات‌ها، دیلانتین و آمونیوم، همودیالیز انجام می‌شود.

۶- ضمن انتقال بیمار به بیمارستان، اگر باقی مانده شیشه یا بسته سم موجود است، آن را با خود به بیمارستان ببرید.

۷- محتویات معده برای تشخیص نوع سم، باید به آزمایشگاه ارسال شود.

۸- در صورتی که پس از تخلیه معده، بیمار به هوش آید، لازم است چای یا قهوه داغ به او خورانده شود.